

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
Factors Affecting Good Governance Operation Achievement of
Subdistrict Administrative Organization in Maha Sarakham Province.

Received: 24 March 2021

Revised: 8 May 2021

Accepted: 11 May 2021

ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย¹, กุลประภัสสร รำพึงจิตต์², ธันฏิกานต์ คำวิเศษธนธรณ์³, อนุชา ลาววงศ์⁴ และชุตินา บุตรดีวงศ์⁵
Siripong Arundachachai¹, Kunprapat Lumpungjit², Thantikan Khamwisettanaton³, Anucha Lawong⁴ and Chutipaa Bootdeewong⁵

¹อาจารย์ ประจำสาขาวิชานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³นักวิชาการศึกษา สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴อาจารย์ ประจำหลักสูตรการบริหารจัดการท้องถิ่นและการบริหารการพัฒนา คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁵หุ้นส่วนผู้จัดการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุญทรัพย์ 2013

¹Lecturer from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Maha Sarakham University

²Lecturer from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Maha Sarakham University

³Academic study from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Maha Sarakham University

⁴Lecturer from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Maha Sarakham University

⁵Manager Partner of Boon-Sub 2013 Partnership Limited

Corresponding Author Email: thantikan22@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม และ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม เป็นวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 260 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 ที่มาจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีแบบแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติตีความ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงด้วยวิธี Stepwise ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 95.60 มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยงบประมาณและปัจจัยการวางแผน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลความสำเร็จ, การดำเนินงาน, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The purposes of this study are 1. To study the achievement level of subdistrict administrative organizations in Maha Sarakham Province, and 2.To study the factors affecting the achievement level of subdistrict administrative organizations in Maha Sarakham Province. This is qualitative research by conducting a

questionnaire survey and collecting a sample from the purposive sampling method. The sample, determined by Taro Yamane's formula at a 5% significant level, consists of 260 officers of subdistrict administrative organizations in Maha Sarakham province. The descriptive statistics used in this study are percentages, means, standard deviations, Pearson correlation coefficients, and Linear Multiple Regression with the stepwise method. The results show that 1) The achievement level of subdistrict administrative organizations in Maha Sarakham Province is at a high level, and 2) The factors that statistically affect, at a 1% significant level, the achievement level of subdistrict administrative organizations in Maha Sarakham Province are 4 variables consisting of planning factor, executive factor, budget factor, and operator factor.

Keywords: Factors affecting success, Operation, Good Governance

บทนำ

ประเทศไทยมีการพัฒนาและมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วจนหลายคนคิดว่าประเทศไทยได้ก้าวพ้นความยากจนและกำลังก้าวสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจทุกคนจึงตื่นจากความหลงผิดและพบว่าสังคมไทยยังอ่อนแอมีข้อบกพร่องหลายเรื่อง เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม และปัญหาการทุจริตประพตมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจอันเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสุขภาพกายและจิตใจของคนไทยทั้งประเทศอย่างรุนแรง อันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคมไทยที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมที่รุนแรงขึ้น จนในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่ร้ายแรงที่สุดจนรัฐบาลต้องกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจของประเทศชาติด้วยการเจรจาขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศได้ตกลงให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจภายใต้เงื่อนไขการปฏิรูประบบราชการอันเป็นกลไกส่วนหนึ่งของการสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยมีประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดบทบาทของภาครัฐให้เกิดความเหมาะสมซึ่งรวมไปถึงการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตทำให้ประเทศไทยมีแนวคิดและให้ความสำคัญต่อหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานราชการต่าง ๆ (Benjathikul, 2015, pp.30-31)

โดยในปัจจุบันได้มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และสถาบันพระปกเกล้าได้มีมาตรการกลไกเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การให้รางวัลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลและรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน (ไชยา ยิ้มวิไล, สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์ และสุรัช ศิริไกร, 2562, น.52)

จะเห็นได้ว่าธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ขององค์กรบริหารส่วนตำบลและความสำเร็จในการสร้างระบบธรรมาภิบาลในองค์กรบริหารส่วนตำบลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยปัจจัยการสนับสนุนการดำเนินงานหลายประการ ในจังหวัดมหาสารคาม มีองค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 123 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564, น. 1-3) ซึ่งจากการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2561 จังหวัดมหาสารคาม โดยสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามเป็นผู้ตรวจสอบพบว่า ผลการตรวจมาตรฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2560 ในแต่ละองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยองค์กรบริหารส่วนตำบล

ที่ได้คะแนนสูงสุดมีผลคะแนนคิดเป็นร้อยละ 74.79 และมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลถึง 31 แห่ง ที่ได้คะแนนการตรวจรับรองมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ต่ำซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.21 ซึ่งหากองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทราบถึงตัวแปรเชิงสาเหตุที่สัมพันธ์หรือส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลจะนำไปพัฒนาปรับปรุงให้มีมาตรฐานการปฏิบัติราชการให้สูงขึ้นกว่าเดิม (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม, 2561, น.18)

ดังนั้น จากประเด็นปัญหาดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาถึงองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคามว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกับความสำเร็จในการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 123 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564, น.18-20)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 260 คน ซึ่งกำหนดขนาดของตัวอย่างด้วยการคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1973, pp.727) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยผู้วิจัยจะจัดทำบัญชีประชากร เรียงลำดับตามพยัญชนะชื่อ แต่ละบัญชีจะเรียงลำดับประชากรตามหลักการเรียงอักษรพยัญชนะไทยของราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 โดยเรียงตั้งแต่ 1 ถึง N ต่อมาคิดค่าช่วงสุ่ม (Sampling Interval) หรือ k โดยสูตร $k = N/n$ แล้วเลือกจุดสุ่มเริ่มต้น (Random Start หรือ R) ที่อยู่ระหว่าง 1 ถึง k หลังจากนั้นจะเริ่มสุ่มตัวอย่างจากหน่วยตัวอย่างที่ประกอบด้วย $R, R+k, R+2k, \dots$ ไปจนครบจำนวน แต่ในกรณีที่ N หัก n ไม่ลงตัว ผู้วิจัยใช้จุดทศนิยม 4 ตำแหน่ง ถ้า k เป็นตัวเลขที่มีจุดทศนิยม จะเลือกตัวอย่างเป็นจำนวนเต็มโดยมีการปัดเศษทศนิยมตามหลักคณิตศาสตร์สากลนิยม

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาวิจัยและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553, น.249) พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1970, pp.274) ซึ่งพบว่ามีค่าความเชื่อมั่นนับเท่ากับ 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างการใช้แบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนหรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงโดยการนำตัวแปรเข้าสู่สมการแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคามโดยรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) (S.D= .42) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับมากไปน้อย ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.20$) หลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.13$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.11$) และหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.07$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับมากไปน้อยได้ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.36$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.31$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.30$) หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.21$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.20$) และหลักมุ่งฉันทามติ ($\bar{X} = 3.18$) โดยรายด้านที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 4 ด้าน หากพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งแต่ละด้านจะมีข้อคำถาม 5-6 ข้อ แต่มีประเด็นที่น่าสนใจในแต่ละด้านที่สามารถนำมาเสนอ 3 ข้อคำถามตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ซึ่งหลักประสิทธิภาพ เป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 นั้น มีรายข้อที่น่าสนใจที่อยู่ในระดับมาก เช่น เรื่องของวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ชัดเจนและปฏิบัติตามได้ ($\bar{X} = 4.23$) ผลลัพธ์ในการดำเนินการที่มีความคุ้มค่าต่องบประมาณ ($\bar{X} = 4.17$) และจำนวนผลงานเชิงปริมาณงานต่อชิ้นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.21$) เป็นต้น

ส่วนลำดับต่อมาด้านหลักการตอบสนอง ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา 4.13 รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นเรื่อง การกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 4.24$) มากที่สุด รองลงมาเรื่องความสามารถในการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานตามความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 4.16$) และการกำหนดระยะเวลาในการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละเรื่องไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.12$) ด้านที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ หลักการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ย 4.11 นั้น 3 ข้อแรกที่น่าสนใจ ได้แก่ การให้ประชาชนที่มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.21$) รองลงไป เป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 4.10$) และการที่ประชาชนได้มีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและตำบล ($\bar{X} = 3.95$) และด้านสุดท้ายที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ หลักความเสมอภาค มีค่าเฉลี่ย 4.07 โดย 3 ข้อแรกที่สำคัญ คือ การให้บริการชุมชน ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันทุกพื้นที่ ($\bar{X} = 4.25$) มีค่ามากที่สุด การให้ประชาชนได้เข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะ อาคาร สถานที่ต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 4.17$) และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนอย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 3.98$)

ส่วนรายด้านที่พบค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งแต่ละด้านจะมีข้อคำถาม 5-6 ข้อ แต่มีประเด็นที่น่าสนใจในแต่ละด้านที่สามารถนำมาเสนอ 3 ข้อคำถามตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ โดยหลักประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.36 เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า คำถามการกำหนดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละโครงการมีความ

เหมาะสม ($\bar{X} = 3.38$) ประสิทธิภาพในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.37$) และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.29$) ด้านถัดมาเป็นหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 3.31 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การรับผิดชอบขอบพันกันงาน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.42$) การปฏิบัติงานตามโครงการแผนพัฒนาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อมีปัญหา มีการเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาก็ได้รับการตอบสนองอย่างกระตือรือร้นและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.11$) ด้านที่ 3 ที่โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง คือ หลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ย 3.30 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.48$) รองลงมาประชาชนได้มีโอกาสติดตาม ประเมินผลและเฝ้าระวังในโครงการ กิจกรรมและงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.21$) และมีการประชุม ชี้แจง ให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนในระดับชุมชน หมู่บ้านเป็นระยะ ๆ ($\bar{X} = 3.17$) ด้านที่ 4 หลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ย 3.21 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า 3 ข้อแรกที่สำคัญ ตามลำดับ คือ การกระจายอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดและร่วมทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.34$) การกระจายอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผล และเป็นกรรมการต่าง ๆ ของโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.10$) และองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการประชาสัมพันธ์ มีการสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ เช่น ข้อบัญญัติ งานบุญประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.04$) ด้านที่ 5 หลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.20 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นธรรมในแง่ของกฎหมายกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.34$) โครงการนโยบายการใช้งบประมาณ วิธีการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.25$) และการบังคับใช้กฎหมาย แนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติต่าง ๆ มีความเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 2.85$) และด้านสุดท้ายที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ หลักมุ่งฉันทามติ มีค่าเฉลี่ย 3.18 เมื่อพิจารณารายข้อ 3 ข้อแรก พบว่า คำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ได้รับการเห็นพ้องต้องกันในการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันระหว่างชุมชน หมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล 3.25 รองลงมา คือ เรื่องการมีมติร่วมกันในการประชุมแต่ละครั้งและองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำไปปฏิบัติตาม 3.24 และมีตัวแทนประชาชน ชุมชนหรือหมู่บ้านเข้าร่วมในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณาเรื่องสำคัญ ๆ ทั้งตามกฎหมายและการบริหาร 3.04

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

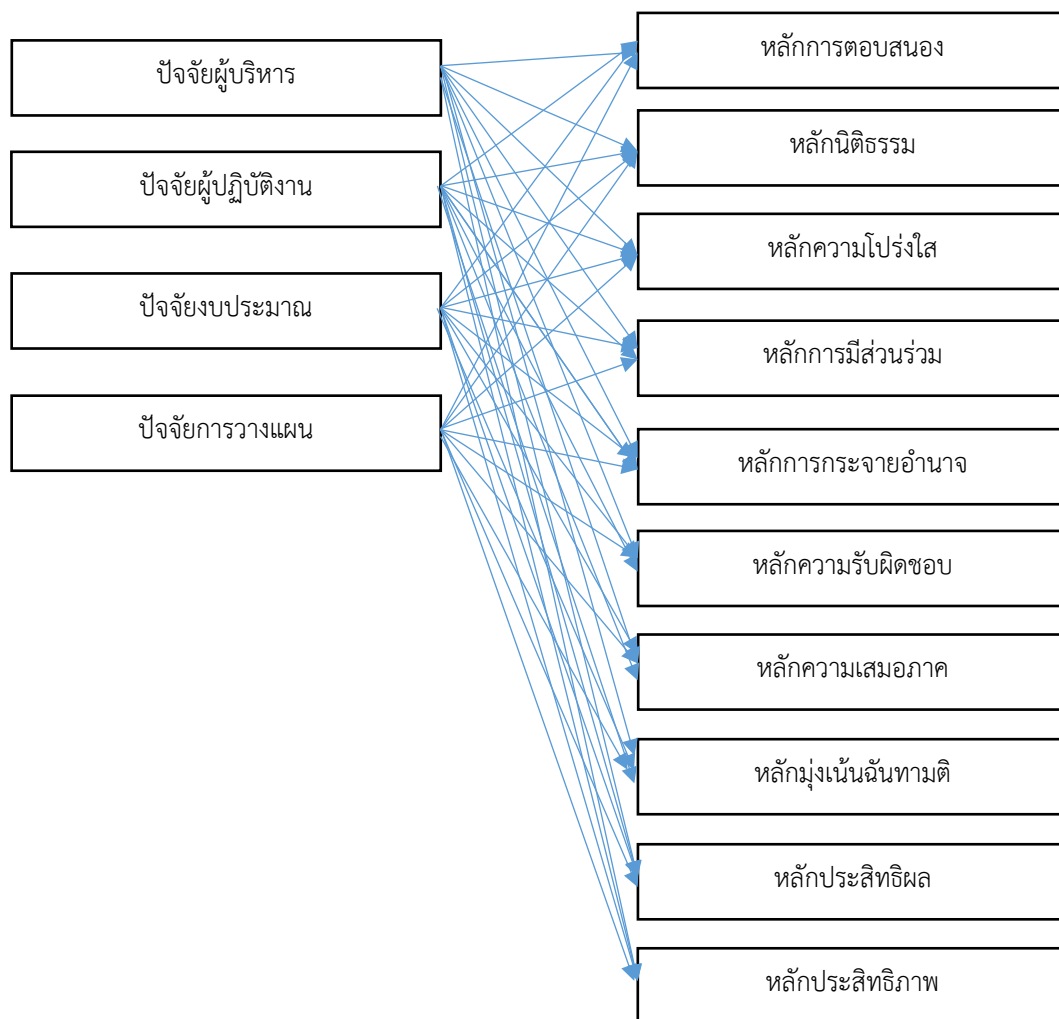
ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม พบว่า มี 4 ปัจจัยจาก 7 ปัจจัย คือ ปัจจัยผู้บริหาร (X_4) ปัจจัยผู้ปฏิบัติงาน (X_1) ปัจจัยงบประมาณ (X_3) และปัจจัยการวางแผน (X_2) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 95.60 ซึ่งสามารถเขียนในรูปคะแนนดิบ (Y) และมีสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน (Z) ได้แก่ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y = 1.114 + .339(X_3) + .427(X_4) + .470(X_1) + .198(X_2)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .482(Z_4) + .433(Z_1) + .342(Z_3) + .214(Z_2)$ ซึ่งมีความหมายว่า หากจะให้การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามสำเร็จจะต้องมีการดำเนินการให้ความสำคัญกับปัจจัยผู้บริหารเป็นอันดับแรก ต่อมาต้องให้ความสำคัญกับ ปัจจัยผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยงบประมาณ และปัจจัยการวางแผน จึงจะได้ให้หลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดมหาสารคามสำเร็จได้ ตามสมการพยากรณ์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับมากไปน้อย ได้แก่ หลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.20$) หลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.13$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.11$) และหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.07$) มีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง 6 ด้าน เรียงลำดับมากไปน้อยได้ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.36$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.31$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.30$) หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.21$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.20$) และหลักมุ่งเน้นความดี ($\bar{X} = 3.18$)

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหาร ($Z_1=.482$) ปัจจัยผู้ปฏิบัติงาน ($Z_2=.433$) ปัจจัยงบประมาณ ($Z_3=.342$) และปัจจัยการวางแผน ($Z_4=.214$) โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพผลการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการองค์การมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงาน โดยมีการกำหนดแนวทางดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ รองลงมาคือองค์การมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายขององค์การให้บุคลากรทราบ และองค์การมีการติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ อีกทั้งองค์การยังมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน รองลงมาคือองค์การมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติให้เสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดทรัพยากร และองค์การมีการบริหารโดยการกำหนดบุคลากรที่เหมาะสมกับภาระงานของหน่วยงานซึ่งมีการบริหารทรัพยากร ต้นทุนและงบประมาณเหมาะสมกับองค์กร ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกมลลักษณ์ ธนानันต์เมธิ (2559, น.136) ได้วิจัยเรื่อง อิทธิพลของธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การและประสิทธิภาพองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง กัลยาณี ประสมศรี, มณฑา ชาวโพธิ์ และวรวิสรารู ปรสว (2555, น.3-4) ได้ศึกษาเรื่องธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการที่โดยได้อธิบายการให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นไว้ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชนผู้รับบริการมีส่วนได้และส่วนเสียที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ 2560 ที่พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 88.15

2. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านการวางแผนนั้นมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับธีรเดช สุขโข (2553, น.33-34) ได้กล่าวถึงวิธีการปรับปรุงคุณภาพให้สำเร็จซึ่งจะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จมีดังนี้ ผู้บริหารเป็นผู้นำ ทำจริง ต่อเนื่อง ให้ความรู้เรื่องคุณภาพ/ปรับปรุงคุณภาพกับทุกคน ปรับปรุงคุณภาพให้ชัดเจน การมีแผนแม่บทสู่การปฏิบัติ จัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนให้ทุกคนได้ประโยชน์เท่ากับการประเมินผลและมีการแก้ปัญหา สอดคล้องกับละเอียด ประเท้ง (2562, น.155-165) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมการพยากรณ์ที่พบมี 6 ตัว โดยมีปัจจัยด้านหลักภาวะผู้นำการบริหาร ซึ่งเป็นตัวแปรที่ 9 มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล แต่ไม่สอดคล้องสมการตามความสัมพันธ์อีก 5 ปัจจัย ที่พบ คือ ปัจจัยด้านความโปร่งใส ปัจจัยด้านหลักการปฏิบัติตามนโยบาย ปัจจัยด้านมุ่งเน้นฉันทามติ ปัจจัยด้านหลักนิติธรรม และปัจจัยด้านหลักการกระจายอำนาจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการองค์การมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงาน โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติ และเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ และควรให้

ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์กรใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนแก่องค์กรบริหารส่วนตำบล

1.2 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามสำเร็จจะต้องมีการดำเนินการให้ความสำคัญกับปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยงบประมาณ และปัจจัยการวางแผน เช่น การอบรมการพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณที่เป็นธรรมและครอบคลุมพื้นที่และโครงการทุก ๆ ด้าน และมีการวางแผนโครงการ กิจกรรมงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเน้นและทำกิจกรรมย้าหรือพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่อง ประสิทธิภาพเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ชัดเจนและปฏิบัติตามได้ ผลลัพธ์ในการดำเนินการที่มีความคุ้มค่าต่องบประมาณและจำนวนผลงานเชิงปริมาณงานต่อชิ้นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากความสำเร็จ ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน เพราะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติที่ดีสู่ความเป็นเลิศกับเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลระดับภูมิภาคหรือประเทศว่ามีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลเหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

2.2. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสรรคหรือปัญหาในการสร้างหลักธรรมาภิบาลท้องถิ่นทั้งเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีประชุมกลุ่มย่อยหรือฝังตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย ที่ปรึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจเครื่องมือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร สุนทร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ และ ดร.กัลยา อุปษาย์ ตลอดจน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามที่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

กมลรัตน์ ธนानันต์เมธี. (2559). *อิทธิพลของธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหาร*

ส่วนตำบลในเขตภาคเหนือของประเทศไทย. (ปริญาการการบริหารพัฒนาองค์การดุขภูิบัณฑิต). กรุงเทพฯ: วิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยจำแนกตามจังหวัด พ.ศ. 2564*.

กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.

กัลยาณี ประสมศรี, มณฑา ชาวโพธิ์, และวรวิสา ธิปไตย. (2555). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการ*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิเคราะห์นโยบาย กองแผนงาน, กรมชลประทาน.

ไชยา ยิ้มวิไล, สมชาย ภัคภาสนวิวัฒน์, และสุรัชย์ ศิริไกร. (2562). *การพัฒนาความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลำปาง*. กรุงเทพฯ: *วารสารศรีปทุมปริทัศน์*.

ธีรเดช สุขโข. (2553). *ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการศึกษา*. กรุงเทพฯ: *วารสารวิชาการ*.

- ละเอียด ประเท้ง. (2562). รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรินทร์ สุทธิชัย, รัชนิดา ไสยรส และสมเกียรติ เกียรติเจริญ. (2561). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. ร้อยเอ็ด: *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 12), 75-84.
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. (2561). *ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ 2561*. มหาสารคาม: มหาสารคาม: สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม.
- Likert, R. (1967). *Attitude Theory and Measurement*. New York: Harper & Row.
- Yamane, T. (1973). *Statistic an Introductory Analysis*. (3rd). New York: Harper & Row.